

Opgave 1 Meer zichtbaarheid Friese taal in Friesland

Bij deze opgave horen tekst 1 en figuur 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Sinds 1 januari 2014 is het Fries, naast het Nederlands, erkend als officiële taal in de provincie Friesland. Twee Tweede Kamerleden vonden echter dat er te weinig gebeurde op het gebied van bevordering van de Friese taal. Meer zichtbaarheid van het Fries in openbare ruimtes zou daar volgens hen een bijdrage aan kunnen leveren. Daarom dienden de Kamerleden in 2020 een motie in, waarin de regering werd verzocht een akkoord met de provincie Friesland te sluiten om de zichtbaarheid van het Fries te vergroten. De motie werd aangenomen en leidde tot het Zichtbaarheidsakkoord Friese taal en cultuur.

In het Zichtbaarheidsakkoord staat dat het Rijk zich inzet om de tijdelijke bewegwijzering en andere openbare tijdelijke informatievoorziening rondom rijkswegen binnen de provincie Friesland aan te passen naar tweetalige teksten. Verder staat er dat de provincie Friesland zich inspant voor meer Fries- of tweetalige bebording aan provinciale (water)wegen. Tekst 1 gaat over dit akkoord.

Gebruik de inleiding van deze opgave.

- 2p 1 Leg uit dat er bij het uitvoeren van het Zichtbaarheidsakkoord sprake is van samenwerking. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept samenwerking;
 - informatie uit de inleiding van deze opgave waaruit samenwerking blijkt.

Gebruik de inleiding van deze opgave.

Er zijn verschillende functies van socialisatie te onderscheiden, bijvoorbeeld de functie ‘identiteitsontwikkeling van het individu’ en de functie ‘gedragsregulatie van het individu’.

- 1p 2 Leg uit welke **andere** functie van socialisatie te herkennen is in het doel van het Zichtbaarheidsakkoord. Gebruik in je uitleg:
- de naam van de functie van socialisatie;
 - informatie uit de inleiding om deze functie te illustreren.

Gebruik tekst 1.

- 2p 3 Beredeneer dat volgens gedeputeerde Poepjes het zien van meer Fries in openbare ruimtes een socialiserende werking voor Friezen kan hebben. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept cultuur;
 - een voorbeeld uit tekst 1 waaruit het kernconcept cultuur blijkt;
 - de omschrijving van het kernconcept socialisatie.

- Gebruik regel 34 tot en met 54 van tekst 1.*
- 4p **4** Beredeneer met behulp van het kernconcept acculturatie dat volgens kandidaat-wethouder Soepboer meer zichtbaarheid van het Fries bevorderlijk kan zijn voor de sociale cohesie in Friese woonplaatsen. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept acculturatie;
 - informatie uit regel 34 tot en met 54 van tekst 1 om acculturatie te illustreren;
 - de omschrijving van het kernconcept sociale cohesie;
 - informatie uit regel 34 tot en met 54 van tekst 1 waaruit bevordering van sociale cohesie blijkt.

Gebruik figuur 1.

Figuur 1 is gebaseerd op informatie uit *De Fryske Taalatlas 2020*. In deze taalAtlas staan de uitkomsten van een taalonderzoek dat in 2019 gedaan is. Door middel van een enquête is aan inwoners van Fryslân (Friesland) gevraagd in hoeverre ze de Friese taal beheersen en gebruiken. Bijna 6.500 inwoners van Friesland hebben de enquête ingevuld. In figuur 1 zijn alleen de uitkomsten onder de mensen tot en met 64 jaar weergegeven. In figuur 1 wordt de samenhang tussen twee variabelen weergegeven.

- 2p **5**
- a** Noem deze twee variabelen.
- b** Leg uit op basis van figuur 1 of er sprake is van een positieve correlatie tussen de twee variabelen. Gebruik in je uitleg een omschrijving van positieve correlatie.

Opgave 2 Studeren als je ouders dat nooit hebben gedaan

Bij deze opgave horen tekst 2 en figuur 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Deze opgave gaat over zogenaamde ‘eerstegeneratiestudenten’. Dit zijn studenten die als eerste in hun gezin een opleiding zijn gaan volgen aan een instelling voor hoger onderwijs (hogeschool of universiteit). Onderzoek van Hogeschool Windesheim toont aan dat zij vaker dan andere studenten tegen problemen aanlopen tijdens hun studie.

Gebruik regel 1 tot en met 63 van tekst 2.

- 2p **6** Beredeneer dat studeren Hehakaya heeft gevormd. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het hoofdconcept vorming;
 - informatie uit regel 1 tot en met 63 van tekst 2 waaruit het hoofdconcept vorming blijkt.